КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра освітньої політики

Програма підвищення кваліфікації керівників (директорів, заступників директорів) закладів дошкільної освіти

«ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики
(протокол №5 від 18.05.2026 р.)
Завідувачка кафедри Галина ЛОЇК

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(протокол №4 від 04.06.2026р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробники: Лоїк Г. Б., завідувачка КОП, кандидат педагогічних наук, Кацюба М.Р., заступник директора КЗ ЛОР ЛОІППО.
Напрям підвищення кваліфікації: підвищення кваліфікації керівників (директорів, заступників директорів) закладів дошкільної освіти.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо організації безпечного освітнього простору в закладі дошкільної освіти. *Наказ МОН № 619 від 22.05.2023 року.*
Термін дії програми: з 01.07.2026 р. до 01.07.2031 р.
Рецензент: Зеленко Л.В., завідувачка кабінету розвитку освіти КЗ ЛОР ЛОІППО.
Шиян О.І., професорка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР ЛОІППО, доктор наук з державного управління, професор.

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: сучасні реалії в Україні висувають принципово нові, підвищені вимоги до системи освіти, де найголовнішим пріоритетом є збереження життя, фізичного та ментального здоров'я дітей. Дошкільний вік — це період особливої вразливості, коли дитина потребує максимального захисту та створення специфічного середовища, що мінімізує будь-які ризики. Створення безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти (ЗДО) сьогодні є не просто базовою потребою, а стратегічним державним завданням та обов'язковою умовою для забезпечення якісного та безперервного освітнього процесу. Актуальність запропонованої програми зумовлена необхідністю комплексної підготовки керівників ЗДО до роботи в умовах нових викликів сьогодення.

Цільова група: керівники (директори, заступники директорів) закладів дошкільної освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин.

Особливості реалізації програми: немає.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: вдосконалення та розвиток професійних компетентностей керівних кадрів закладів дошкільної освіти щодо проєктування, створення та підтримки комплексного безпечного освітнього простору (фізичного, соціально-психологічного та інформаційного), що забезпечує захист життя, збереження здоров’я та гармонійний розвиток вихованців в умовах сучасних викликів.

Завдання підвищення кваліфікації:
- актуалізувати та поглибити знання нормативно-правової бази України щодо цивільного захисту, пожежної, радіаційної та загальної безпеки в закладах дошкільної освіти (ЗДО).
- вивчити сучасні підходи та вимоги до організації безпечного розвивального середовища, зокрема концепції «безпечного простору» та безбар'єрності в умовах воєнного/повоєнного стану.

- опанувати алгоритми дій та правила евакуації під час повітряних тривог, техногенних чи природних загроз, а також правила організації освітнього процесу в укриттях ЗДО.
- сформувати навички психологічної підтримки та першої психологічної допомоги (ППД) дітям дошкільного віку, колегам і батькам в умовах стресу чи кризових ситуацій.
- розвинути навички моделювання безпечного простору (як у межах однієї вікової групи, так і на рівні всього дитячого садка) з урахуванням сучасних ергономічних та безпекових вимог.
- удосконалити професійні компетентності щодо ефективної комунікації та партнерської взаємодії з родинами вихованців з питань створення безпечного середовища вдома та в закладі освіти.
- сформувати готовність до самостійного проектування занять, ігор та активностей для дітей, які навчають їх базових правил безпеки життєдіяльності в ігровій та нетравмуючій формі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

громадянська (ЗК 01), цифрова(ЗК.04), підприємницька (ЗК.05), здоров'язбережувальна (А1), проектувальна (А2) операційне управління закладом дошкільної освіти (Б1), організаційно-методична (Б2), комунікативна (Б3), морально-етична (ВЗ), здатність до навчання впродовж життя .(Г1), стратегічна комунікація (Г2),нормативно-правова (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

- розуміє значення безпечного освітнього простору в ЗДО, сучасні підходи до його організації;
- моделює безпечний освітній простір в ЗДО згідно з вимогами чинного законодавства, безпекової ситуації в громаді, враховуючи його структурні компоненти;
- усвідомлює значення формування та розвитку професійних компетентностей для професійного розвитку.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання. Результати навчання оцінюються за 50-бальною системою. Підсумкове тестування (25 запитань) – 50 балів (правильна відповідь – 2 бали).

У випадку, якщо пропущено понад 50% навчального часу, передбаченого програмою підвищення кваліфікації, документ про підвищення кваліфікації не видається.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 3-х модулів та 7-ми взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники 100 балів. Прохідний бал – 70. Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали практичну роботу та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них 9 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 5 год – самостійна робота, 1 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції	Практичзанятття	Самос. робота	Контрольні заходи	Усього
Інтеграційно-мотиваційне заняття		1			1
Модуль1. Вимоги до організації безпечного освітнього простору в ЗДО.	**4**	**2**	**2**		**8**
Тема 1.1. Безпечний освітній простір в ЗДО: умови,підходи та особливості..	2	2	2		
Тема 1.2. Нормативно-правова підтримка організації безпечного освітнього простору ЗДО.	2				
Модуль 2. Структурні компоненти безпечного освітнього простору в ЗДО.	**3**	**6**	**3**		**12**
Тема 2.1. Фізична безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.	1	2	1		
Тема 2.2. Соціально-психологічна безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.	1	2	1		
Тема 2.3. Інформаційна безпека як компонент освітнього простору в ЗДО	1	2	1		
Модуль 3. Практика організації безпечного освітнього простору в ЗДО.	**2**	**6**			**8**
Тема 3.1**.** Розвиток професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО**.**	1	3			
Тема 3.2. Моделювання. безпечного освітнього простору в ЗДО	1	3			
Підсумкове тестування				1	1
УСЬОГО	**9**	**15**	**5**	**1**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗДО.

Тема 1.1. Безпечний освітній простір в ЗДО: умови, підходи та особливості**.**

Визначення базових понять «безпека», «безпечний простір», «безпечний освітній простір в ЗДО». Міжнародний та український досвід організації безпечного освітнього простору в ЗДО. Сучасні підходи та стратегії щодо організації безпечного освітнього простору в ЗДО. Основні компоненти безпечного освітнього простору в ЗДО.

Тема 1.2. Нормативно-правова підтримка організації безпечного освітнього простору в ЗДО.

Нормативно-правові акти, які регулюють організацію безпечного освітнього простору в ЗДО. Аналіз чинних нормативних документів. Дотримання норм

реалізації державних гарантій,визначених законами України щодо безпеки учасників освітнього процесу в ЗДО.

Модуль 2. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗДО.

Тема 2.1. Фізична безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.

Аналіз базового поняття «фізична безпека». Фізична безпека, як основна потреба людини.Основні чинники фізичної небезпеки.Підходи до організації фізично безпечного освітнього простору на території та в приміщенні ЗДО. Безпечні локації та найпростіші укриття в ЗДО.

Організація діяльності ЗДО в період фізичної небезпеки. Дії учасників освітнього процесу ЗДО в умовах фізичної небезпеки. Організаційна, методична та інформаційна підтримка фізичної безпеки ЗДО.

Тема 2.2. Соціально-психологічна безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.

Складові соціально-психологічної безпеки, макро- та мікросоціальні рівні безпеки. Соціально-психологічні загрози: несприятливий психологічний клімат, булінг, мобінг. Протидія соціально-психологічним загрозам: комфортна міжособистісна взаємодія, сприяння емоційному благополуччю дітей, педагогів та батьків, відсутність будь-яких проявів насильства та дискримінації.

Ресурсне забезпечення соціально-психологічної безпеки учасників освітнього процесу. Організаційна, методична та інформаційна підтримка соціально-психологічної безпеки в ЗДО.

Тема 2.3. Інформаційна безпека як компонент освітнього простору в ЗДО.

Аналіз базового поняття «інформаційна безпека». Складові інформаційної безпеки: інформаційно-технічна безпека (сфера техніки, технологій, ресурсів тощо) та інформаційно-психологічна безпека (психіка людини, пізнання, безпосереднє спілкування). Особливості інформаційної безпеки в освітньому просторі закладу. Чинники вегативного впливу інформації. Правила дотримання інформаційної безпеки в освітньому просторі ЗДО. Ресурсне забезпечення інформаційного компоненту безпечного освітнього простору в ЗДО. Організаційна, методична підтримка. та ресурсне забезпечення інформаційного компоненту безпечного освітнього простору в ЗДО.

Модуль 3. ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗДО.

Тема 3.1. Розвиток професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО.

Професійні компетентності керівників та педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО відповідно до Професійного стандарту. Характеристика здатностей, знань, умінь і навичок, передбачених Професійним стандартом. Навчання правилам безпеки педагогів ЗДО. Ресурсна підтримка розвитку професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО. Ознайомлення керівників та педагогів з діагностичними методами та допоміжними засобами для навчання дітей з особливими освітніми потребами та створенням безпечного інклюзивного середовища.

Тема 3.2. Моделювання. безпечного освітнього простору в ЗДО.

Успішні практики організації освітнього простору в ЗДО України. Основні напрями діяльності керівників, вихователів-методистів, педагогів та іншого персоналу ЗДО

під час організації безпечного освітнього простору. Моделювання безпечного освітнього простору з урахуванням його компонентів.

3.1.Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Сучасні міжнародні підходи до концепції безпечного дитинства (досвід ЮНІСЕФ щодо створення дружнього до дитини простору).
2. Специфіка сприйняття небезпеки дітьми раннього та дошкільного віку: психолого-педагогічний аспект.
3. Критерії та індикатори безпечності внутрішнього (приміщення) та зовнішнього (територія) простору дитячого садка.
4. Організація питного, світлового та температурного режимів у ЗДО як базові умови фізичного благополуччя.
5. Аналіз актуальних інструктивно-методичних рекомендацій МОН України щодо організації освітнього процесу та захисту дітей у ЗДО в умовах воєнного стану.
6. Нормативні вимоги до облаштування найпростіших укриттів та споруд цивільного захисту для дітей дошкільного віку.
7. Юридична відповідальність керівника закладу та педагогічних працівників за збереження життя і здоров'я вихованців під час перебування в ЗДО.
8. Правила пожежної та мінної безпеки в ЗДО: методики ознайомлення дітей дошкільного віку через ігрову діяльність.
9. Алгоритм дій вихователя у разі виникнення нестандартних чи надзвичайних ситуацій (травмування дитини, раптове погіршення здоров'я, зникнення дитини).
10. Особливості організації тривалого перебування дітей в укритті: аптечка, тривожна валіза групи, запаси води та специфіка дидактичного матеріалу.
11. Ознаки психологічної травматизації або хронічного стресу у дітей дошкільного віку: індикатори для вихователя.
12. Методики та техніки саморегуляції для педагогів (профілактика професійного вигорання в умовах підвищеної небезпеки).
13. Профілактика та подолання проявів агресії, тривожності та конфліктів у дитячому колективі.
14. Побудова інклюзивного безпечного простору: особливості взаємодії з дітьми з ООП (особливими освітніми потребами) в кризових ситуаціях.
15. Проблема «кібер-соціалізації» дошкільнят: позитивні та негативні аспекти впливу гаджетів на розвиток дитини.
16. Правила захисту персональних даних дітей та їхніх батьків під час ведення сторінок ЗДО у соціальних мережах та на сайтах.
17. Критерії добору безпечного та якісного медіаконтенту (мультфільми, розвивальні програми, інтерактивні ігри) для використання на заняттях.
18. Алгоритм ефективної комунікації вихователя з батьками у стресових ситуаціях та під час евакуації.
19. Проєктування інтерактивних форм роботи з батьками щодо формування у дітей навичок безпечної поведінки вдома та на вулиці.
20. Самоосвіта педагога як чинник готовності до впровадження інноваційних технологій безпекоорієнтованого навчання.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Україна. Закон. Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII / Верховноі Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. ст. 380. (із змінами та доповн.).
2. Україна. Закон. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 лип. 2001 р. № 2628-III / Верховноі Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 49. ст. 259. (із змінами та доповн.).
3. Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників : Наказ Міністерства освіти і науки України від 09 верес. 2022 р. № 805. *Офіційний вісник України*. 2022. № 80. ст. 4843.
4. Про затвердження професійного стандарту «Директор закладу дошкільної освіти» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 30 груд. 2020 р. № 2825.
5. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 груд. 2020 р. № 2736.
6. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь-методист закладу дошкільної освіти» : Наказ Міністерства економіки України від 19 жовт. 2023 р. № 15638.

Основна література:

1. Артемова Л. Зберегти дітей — гуманітарна місія сьогодення. *Дошкільне виховання*. 2022. № 3-4. С. 3-4. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/dv2022-3-4_p3.pdf
2. Безпечний простір. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу в дітей дошкільного віку та школярів : навч.-метод. посіб. Вид. 3-тє, доп., виправ. / Богданов С. О. та ін. / заг. ред. : Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2021. 368 с. URL: http://surl.li/csksa
3. Богуш А. Дитинство в ціннісному вимірі. *Дошкільне виховання*. 2022. № 7/8. С. 3-6. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/dv2022-7-8_p3%20(1).pdf
4. Гура О. Організація роботи з дітьми в захисних спорудах чи бомбосховищах. *Дошкільне виховання*. 2022. № 7/8. С. 24-25. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/dv2022-7-8_p24%20(1).pdf
5. Загородня Л. Сигнал тривоги? Як діяти педагогу. *Дошкільне виховання*. 2022. № 9. С. 6-7. URL: https://jmil.com.ua/dv/2022-9/p6
6. Захист і самопоміч у надзвичайних ситуаціях. Посібник для самостійного вивчення населенням способів захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення. Текст і редакція Осипенко С. І., Ткач О. В. – К., 2019. 48 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1hnxYclffAZ0jOrLFUCfs_AVZtDa-MP_u/view
7. Кондратець І. Мистецтво жити в невизначених умовах. *Дошкільне виховання*. 2022. № 9. С. 8-9. URL: https://jmil.com.ua/dv/2022-9/p8

8. Кондратець І. Спочатку надіньте кисневу маску на себе, або Як формувати психологічну стійкість. *Дошкільне виховання*. 2022. № 3-4. С. 9-10. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/dv2022-3-4_p9.pdf
9. Малишева Н. Як створили освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. *Практика управління дошкільним закладом*. 2021. № 1. С. 6-23. URL: https://ezavdnz.mcfr.ua/867225
10. Косенчук О., Стягунова О. Безпека освітнього простору закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. – Вип. *(текст обривається на зображенні)*

ІІІ. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	**Лекції**	**Практичні**	**Семінарські**
Інтеграційно-мотиваційне заняття	1		1	
Модуль1. Вимоги до організації безпечного освітнього простору в ЗДО.	8	6	2	
Тема 1.1. Безпечний освітній простір в ЗДО: умови,підходи та особливості..		4		
Тема 1.2. Нормативно-правова підтримка організації безпечного освітнього простору ЗДО.		2	2	
Модуль 2. Структурні компоненти безпечного освітнього простору в ЗДО.	12	6	6	
Тема 2.1. Фізична безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.		2	2	
Тема 2.2. Соціально-психологічна безпека як компонент безпечного освітнього простору в ЗДО.		2	2	
Тема 2.3. Інформаційна безпека як компонент освітнього простору в ЗДО		2	2	
Модуль 3. Практика організації безпечного освітнього простору в ЗДО.	8	4	4	
Тема 3.1**.** Розвиток професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО**.**		2	2	
Тема 3.2. Моделювання. безпечного освітнього простору в ЗДО		2	2	

Вихідне діагностування, презентація добрих практик	1		1	
Всього годин:	30	16	14	